

UiO : Include

Forskningscenter for sosialt inkluderende energiomstilling

Omstilling til lavutslippssamfunnet – hva, hvem og hvordan?

Hege Westskog

Klimakonferanse Innlandet

14.10.20

UiO : Include

A research centre for socially inclusive energy transitions

Hva

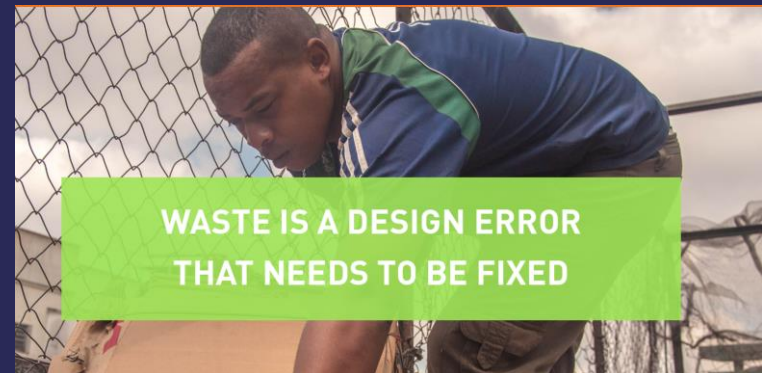
Byggautomasjon

Elbillader

Akvakultur

**WASTE IS A DESIGN ERROR
THAT NEEDS TO BE FIXED**

Utfordringen

Greenhouse-gas emissions in Norway
– Low emissions society
Emissions to air (millions of tonnes CO₂ equivalents)

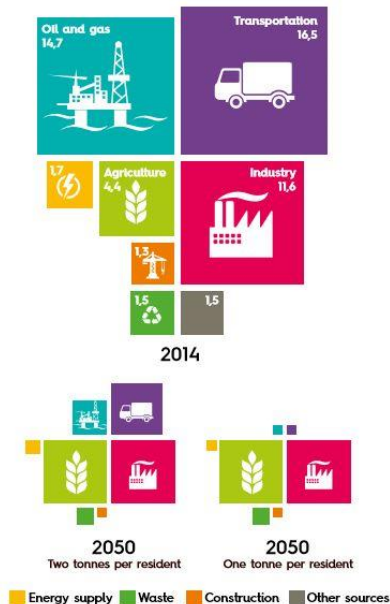

Photo by [Jason O'Halloran](#) on [Eder.com](#) / CC BY-SA

Oslo – Gran Canaria
1,2 tonn CO₂-eq.

Figure 3-2: Emissions distribution by sector for Norway, today and with two emissions levels targeted in 2050 (respectively equivalent to 2 and 1 tonne CO₂ eq. per resident – i.e. the level defined as low-emissions society).

Lavutslippssamfunnet krever omstilling:

”En prosess som endrer de fundamentale egenskapene til et system, inkludert strukturer og institusjoner, infrastruktur, regelverk, finansielle regimer, samt holdninger og praksiser, livsstil, politikk og maktforhold”.

(FNs klimapanel)

Det innebærer...

- *Nivå I: Effektivisering innenfor dagens strukturer og system*

- *Nivå II: Utvikling i måten å utføre aktivitetene og løse oppgavene, moderat systemendring*

- *Nivå III: Reduksjon av aktivitet som leder til utslipp, forebygging og systemendring*

GRØNN OMSTILLING I KOMMUNENE?

FREMTIDENS KOMMUNER 2017

KORTREIST KVALITET I LOKALSAMFUNNET

Eksempler på hvor vi skal

	BYGG	TRANSPORT	MAT
NIVÅ I	<ul style="list-style-type: none"> Mindre energitap i bygg.	<ul style="list-style-type: none"> Mer drivstoffgjerrige motorer.	<ul style="list-style-type: none"> Redusert svinn i verdikjeden (dyrking, distribusjon, forbruk).
NIVÅ II	<ul style="list-style-type: none"> Bruk av fornybare energikilder.	<ul style="list-style-type: none"> Infrastruktur og kjøretøy med mindre økologisk fotavtrykk.	<ul style="list-style-type: none"> Lokal dyrking som gir redusert energi- og ressursbehov.
NIVÅ III	<ul style="list-style-type: none"> Sambruk- og delingsløsninger av bygg og uterom med økt intensitet.	<ul style="list-style-type: none"> Utdanning, rekreasjon, arbeid mv uten transportbehov.	<ul style="list-style-type: none"> Økt andel mat basert på vegetabiliske kilder (lavere i næringskjeden).

Kretsløpsøkonomien

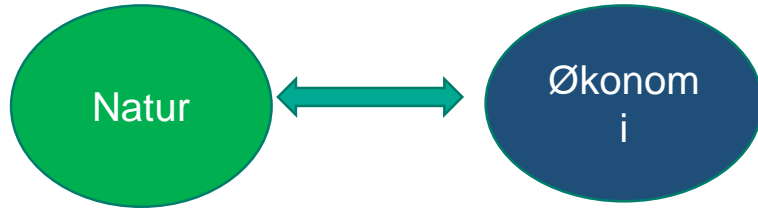
Input:
Ressurser
(kunnskap,
bærekraftig
bruk fornybare
ressurser)

Og det innebærer.....

1) Tenke helhet, ikke i deler

2) Sirkulært, ikke lineært

3) Mer samarbeid

En viktig pådriver for den suksesshistorien som har vært her oppe på Skogmo Industripark, er «vi følelsen»

UiO : **Include**

A research centre for socially
inclusive energy transitions

Hvem

Stavanger Aftenblad

50 kommuner vil lage klimaplaner
50 kommuner vil lage lokale klimaplaner. Målet er å bidra til å få ned utslippene av drivhusgasser.

Publisert: 07.apr.2000 07:40

LIVSKRAFTIGE KOMMUNER

Statlige planretningslinjer

Kommunenes roll og virkemidler

Tjenesteleverandør

Samfunnsaktør

Juridiske virkemidler

Markedsbaserte virkemidler

Dialog og nettverk

Holdningsskapende arbeid, informasjon og medvirkning

Virkemiddelpakker

Betydning av klimafotavtrykk som utgangspunkt

Mdirs utslippsstatistikk

📍 Oslo

🏠 2,9

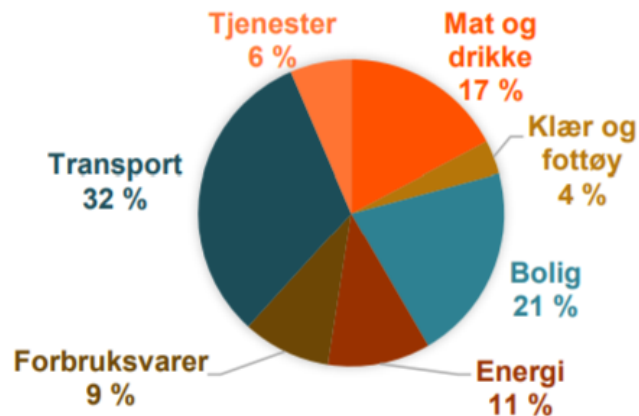
🏠 1 301 380,8

Antall innbyggere: 693 494
Areal: 454 km²

Prosent endring siste år (2018)

Utslipp i 2018 (tonn CO₂-ekvivalenter)

Bidrag	tCO ₂ e.
Mat og drikke	3,3
Klær og	0,7
Bolig	3,9
Energi	2,0
Forbruksvarer	1,8
Transport	6,0
Tjenester	1,2
SUM	18,8

Direkte utslipp: ca 2 tonn per Innbygger
Klimafotavtrykk: ca 10 tonn per Innbygger

Tabell 1: klimafotavtrykk per husholdning i Oslo, i tonn CO₂-ekvivalenter, år 2012

Hvordan - suksesskriterier

1. Institusjonalisering – fra ad hoc til helhetlig

FRA TILTAK

**TIL INSTITUSJON-
ALISERING**

Eksempler

2. Identitet – tilpasse til lokal kontekst

- Økokommunen Tingvoll
- Hurdal - Bærekraftsdalen
- Oslo - Europeisk Miljøhovedstad 2019
- Klimanøytrale Arendal
- Teknologibyen Kongsberg
- Gjøvik – ledende i bærekraftig vekst og utvikling

**UNIVERSITETSBYEN
GJØVIK**

*- ledende i bærekraftig vekst
og utvikling!*

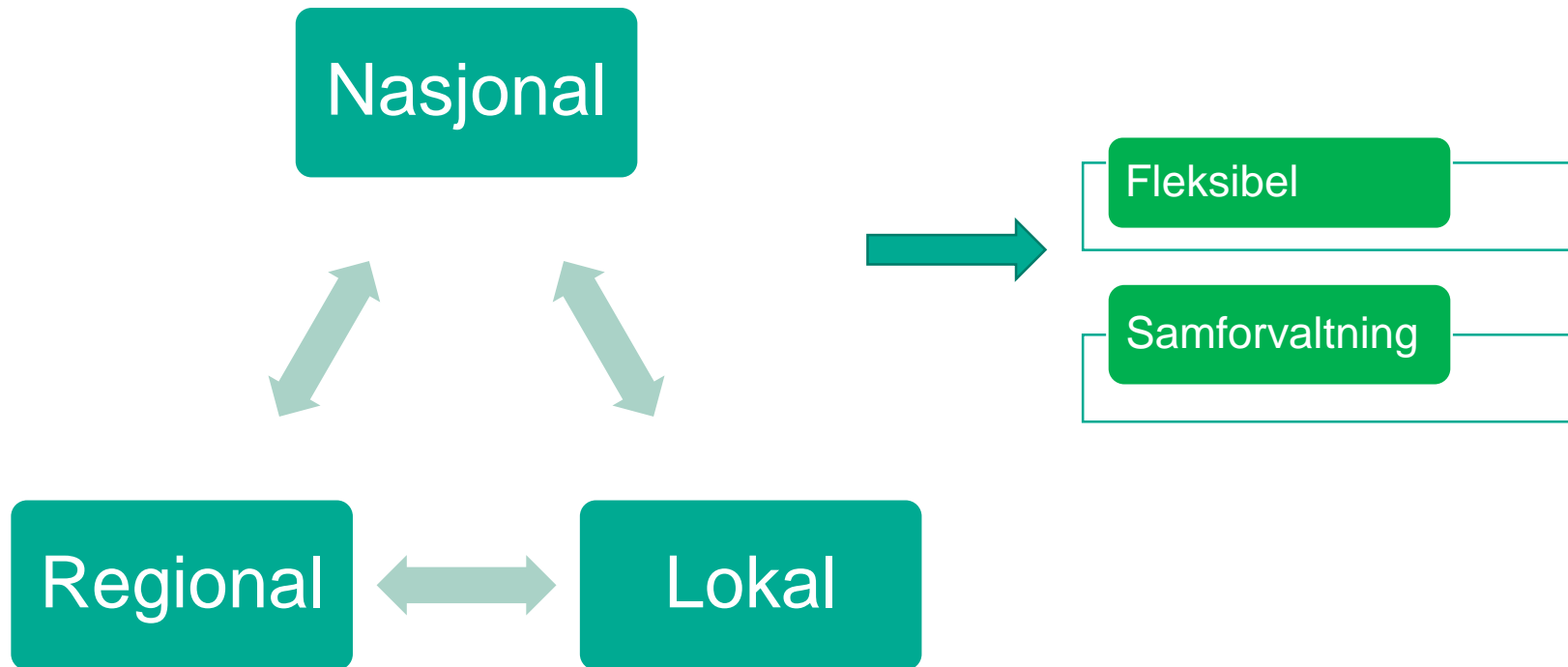

3. Styling og ledelse – fra resultat til prosess

Styling og ledelse:	Tradisjonell	Reflektert	Transformativ
Tiltaksnivå:			
I Effektivisering	Tradisjonell mål- og resultatstyring i kommunen		
II Utvikling			
III Omstilling			Samarbeidsdrevet innovasjon/ katalysatorledelse

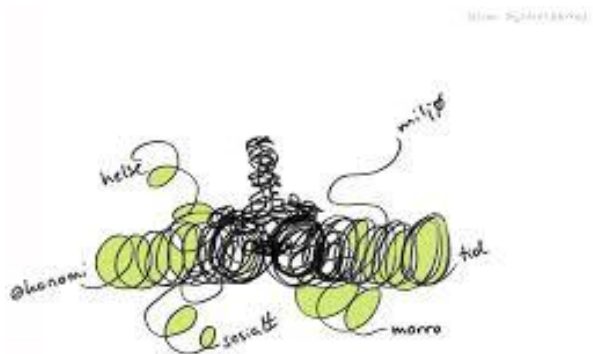
4. Samarbeid og kommunikasjon

Lokalt klimaarbeid – et spørsmål om noe større?

- Kretsøpssamfunn
- Lokalsamfunnsutvikling
- Involverer mange sektorer og aktører
- Identitet og lokal kontekst
- Kortreist som strategi

UiO : Include

Forskningscenter for sosialt inkluderende energiomstilling

Takk for oppmerksomheten!

www.uio.no/include